สูตรอาหารสุกร

กองส่งเสริมการปศุสัตว์
กรมปศุสัตว์

ครบรอบ ๑๐๐ ปี
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑ เมษายน ๒๕๓๕

สูตรอาหารสุกร

โดย วิโรจน์ วนาสิทธชัยวัฒน์
เสาวคนธ์ โรจนสถิตย์
กลุ่มงานวิจัยอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวนพิมพ์ 30,000 เล่ม

สูตรอาหารสุกร

การเลี้ยงสุกรให้ได้ผลดีหรือประสบผลสำเร็จนั้น ปัจจัยที่สำคัญขึ้นอยู่กับตัวของเกษตรกรเอง เพราะเกษตรกรจำเป็นต้องให้ความเอาใจใส่ดูแลสุกรที่เลี้ยงเป็นอย่างดี และต้องหมั่นศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรเพิ่มเติม ทั้งในด้านการจัดการฟาร์ม การเลือกเลี้ยงสุกรพันธุ์ดี และการให้อาหารสัตว์ที่ดีและเหมาะสมกับ อายุ ขนาด และพันธุ์สุกรที่เลี้ยง การเลี้ยงสุกรนั้นอาหารที่ใช้เลี้ยงนับเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งนอกเหนือจากพันธุ์และการจัดการฟาร์ม เนื่องจากต้นทุนส่วนใหญ่ในการเลี้ยงสุกรเป็นค่าอาหารประมาณ 70-80 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้น เกษตรกรที่รู้จักเลือกใช้อาหารที่ดี ราคาถูก จะช่วยลดต้นทุนการเลี้ยงสุกรได้มาก

สูตรอาหารสุกรโดยทั่วไปจะประกอบด้วยวัตถุดิบต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งของโภชนะหรือสารอาหารประเภทโปรตีน พลังงาน ไวตามิน และแร่ธาตุต่าง ๆ เกษตรกรที่ผสมอาหารใช้เองในฟาร์มจึงต้องรู้จักพิจารณาเลือกใช้วัตถุดิบที่มีราคาถูก หาง่ายในท้องถิ่นและมีคุณค่าทางโภชนะที่เหมาะสมกับอายุและขนาดของสุกรที่เลี้ยง ซึ่งคุณสมบัติและคุณค่าทางโภชนะของวัตถุดิบต่าง ๆ เกษตรกรอาจค้นหาได้จากเอกสารเผยแพร่ของกรมปศุสัตว์ เรื่องวัตถุดิบอาหารสุกร สำหรับเอกสารเผยแพร่ฉบับนี้จะเป็นการเสนอและแนะนำสูตรอาหารสุกร เพื่อเป็นแนวทางให้

เกษตรกรเลือกใช้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่าในแต่ละท้องถิ่นจะมีวัตถุดิบชนิดใดมากน้อยและราคาถูกแพงเพียงใด

สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในภาคกลาง ที่สามารถหาซื้อวัตถุดิบอาหารสัตว์ได้หลายชนิด เช่น ปลายข้าว ข้าวโพด ข้าวฟ่าง รำละเอียดหรือรำสด ปลาป่น กากถั่วเหลือง ฯลฯ เป็นต้น การประกอบสูตรอาหารสุกรจึงควรใช้วัตถุดิบเหล่านี้ ดังที่ได้แนะนำไว้ในตารางที่ 1 ซึ่งสูตรอาหารที่แนะนำไว้ในตารางที่ 1 นี้ นอกจากจะใช้เลี้ยงสุกรในภาคกลางแล้วก็ยังสามารถใช้เลี้ยงสุกรได้ในภาคอื่น ๆ เช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับราคาวัตถุดิบและแหล่งที่หาซื้อ สำหรับในภาคอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์บางชนิด เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแหล่งผลิตมันสำปะหลังหรือมันเส้น ภาคเหนือเป็นแหล่งผลิตถั่วเหลือง หรือในภาคใต้ที่มีวัตถุดิบ เช่น กากปาล์มน้ำมัน กากมะพร้าว กากยางพารามาก น่าจะจัดซื้อวัตถุดิบเหล่านี้ได้ในราคาถูกหรือเกษตรกรอาจจะเพาะปลูกได้เอง ดังนั้น จึงขอแนะนำสูตรอาหารเพิ่มเติมสำหรับในแต่ละภาค ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2,3 และ 4

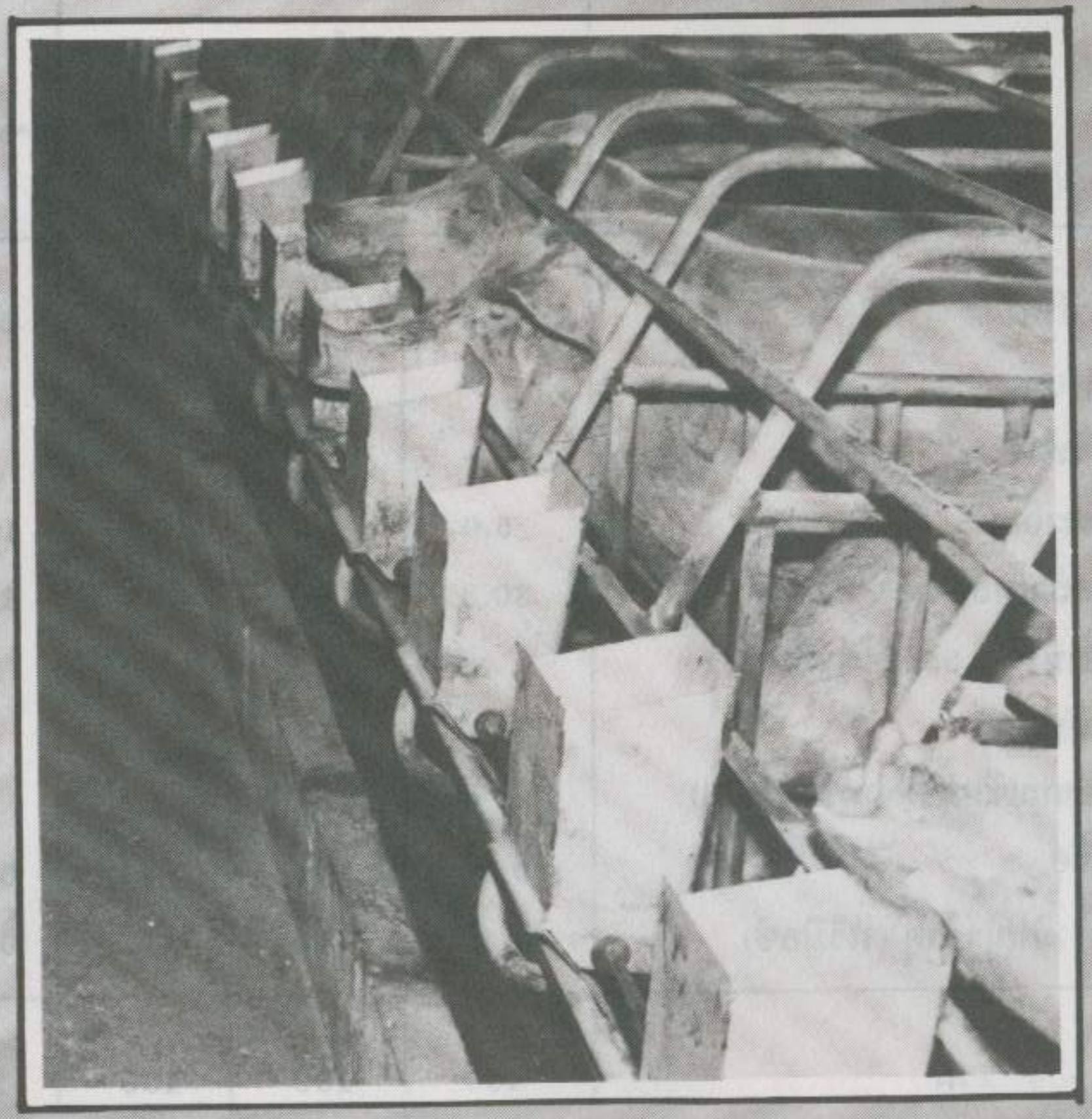

ตารางที่ 1 สูตรอาหารสุกรสำหรับภาคกลาง

สูตรอาหาร วัตถุดิบ (กก.)	สุกรเล็ก(5-20กก.)			สุกรรุ่น(20-60	
	1	2	3	1	2
ข้าวโพด	52.8	-	25	68.7	37
ปลายข้าว	-	51.1	27.6	-	30
ข้าวฟ่าง	-	-	-	-	-
รำละเอียด	5.0	5.0	5.0	10	10
กากถั่วเหลือง 44% โปรตีน	30.3	33.0	31.6	13.4	15.1
ปลาป่น 55% โปรตีน	6	6	6	5.5	5.5
ไขมันสัตว์	3.5	2.5	2.5	-	-
ไดแคลเซี่ยมฟอสเฟต (P/18)	1.8	1.8	1.7	1.8	1.8
เกลือ	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35
ไวตามินแร่ธาตุ (พรีมิกซ์)	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
รวม	100	100	100	100	100
สารอาหารในสูตรอาหาร					
โปรตีน (%)	22.5			17	
พลังงานใช้ประโยชน์ได้(Kcal/Kg)	3,241			3,140	
แคลเซี่ยม (%)	0.9			0.87	
ฟอสฟอรัสใช้ประโยชน์ได้ (%)	0.6			0.61	
เมทไธโอนีนและซีสตีน (%)	0.7			0.56	
ไลซีน (%)	1.25			0.83	

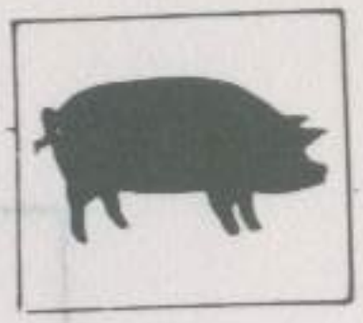

กก.)	สุกรขุน(60-100กก.)			สุกรพ่อแม่พันธุ์		
3	1	2	3	1	2	3
-	74.6	-	-	73.2	-	30
30	-	-	30	-	20	22.7
36.9	-	68.9	42.8	-	52	-
10	10	15	10	15	15	35
15.2	7.5	7.5	9.3	4.2	5.4	5.1
5.5	5.5	5.5	5.5	5.5	5.5	5
-	-	1.0	-	-	-	-
1.8	1.8	1.5	1.8	1.5	1.5	1.6
0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35
0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
100	100	100	100	100	100	100
	15			14		
	3,120			3,160		
	0.83			0.8		
	0.6			0.6		
	0.48			0.48		
	0.67			0.62		

ตารางที่ 2 สูตรอาหารสุกรที่แนะนำเพิ่มเติมสำหรับภาคตะวัน

สูตรอาหาร	สุกรเล็ก(5-20กก.)			สุกร
วัตถุดิบ (กก.)	1	2	3	1
ข้าวโพด	-	16.5	27.9	-
ปลายข้าว	31.8	15	10	-
มันเส้น	20	20	15	53
รำละเอียด	-	-	-	10
กากถั่วเหลือง(44 % โปรตีน)	39.2	38.5	37.1	29
ปลาป่น (60 %)	3	3	3	3
ไขมันสัตว์	3	4	4	2.5
ไดแคลเซี่ยมฟอสเฟต (P/18)	2.4	2.4	2.4	2.0
เกลือ	0.35	0.35	0.35	0.35
ไวตามินแร่ธาตุ (พรีมิกซ์)	0.25	0.25	0.25	0.25
รวม (กก.)	100	100	100	100
สารอาหารในสูตรอาหาร				
โปรตีน (%)	22			
พลังงานใช้ประโยชน์ (Kcal/Kg)	3,228			
แคลเซี่ยม (%)	0.85			
ฟอสฟอรัสใช้ประโยชน์ได้ (%)	0.63			
เมทไธโอนีนและซีสตีน (%)	0.67			
ไลซีน (%)	1.29			

หมายเหตุ สูตรอาหารที่ใช้มันเส้นเป็นส่วนประกอบ ถ้าจะให้ได้ผลดีควร มีความน่ากินขึ้น

ออกเฉียงเหนือ

รุ่น(20-60กก.)		สุกรขุน(60-100กก.)			สุกรพ่อแม่พันธุ์		
2	3	1	2	3	1	2	3
20	-	-	30	-	-	25	-
-	20	20	-	-	-	-	-
38	45.7	49.4	41.8	65.6	67.4	32.4	52.4
10	-	-	-	-	-	20	20
25	26	24	21	27	25	15	20
3.5	5	3	3	3	3	3	3
1	1	1	1.6	1.8	2	2	2
1.9	1.7	2.0	2.0	2.0	2	2	2
0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35
0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
100	100	100	100	100	100	100	100

17	15	14
3,130	3,147	3,162
0.85	0.81	0.81
0.56	0.53	0.58
0.52	0.45	0.43
1.0	0.87	0.81

จะทำเป็นอาหารเม็ด เพราะจะช่วยลดความเป็นฝุ่นของอาหารทำให้อาหาร

ตารางที่ 3 สูตรอาหารสุกรที่แนะนำเพิ่มเติมสำหรับภาคใต้

สูตรอาหาร / วัตถุดิบ (กก.)			
ข้าวโพด			
ปลายข้าว			
รำละเอียด			
กากถั่วเหลือง (44 %)			
กากมะพร้าว			
กากเนื้อในปาล์ม			
กากเนื้อในเมล็ดยาง			
ปลาป่น (55 %)			
ไดแคลเซี่ยมฟอสเฟต (P/18)			
เกลือ			
ไวตามินแร่ธาตุ (ฟรีมิกซ์)			
รวม (กก.)			
สารอาหารในสูตรอาหาร			
โปรตีน (%)			
พลังงานใช้ประโยชน์ (Kcal/Kg)			
แคลเซี่ยม (%)			
ฟอสฟอรัส (%)			
เมทไธโอนีนและซีสตีน (%)			
ไลซีน (%)			

สุกรรุ่น(20-60กก.)			สุกรขุน(60-100กก.)			พ่อแม่พันธุ์		
1	2	3	1	2	3	1	2	3
70.5	68.2	-	64.4	59.7	-	25	47.6	-
-	-	64.6	-	-	63.7	29.4	-	64
-	-	-	10	15	8	25	35	10
13.7	16	19.5	6.8	9.5	11.7	3	-	10.1
10	-	-	13	-	-	10	-	-
-	10	-	-	10	-	-	8.5	-
-	-	10	-	-	10	-	-	10
3	3	3	3	3	4	5	7	3
2.2	2.2	2.3	2.2	2.2	2.0	2	1.3	2.3
0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35
0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
100	100	100	100	100	100	100	100	100
17			15			14		
3,126			3,152			3,189		
0.82			0.80			0.85		
0.60			0.62			0.65		
0.54			0.50			0.48		
0.88			0.65			0.62		

หมายเหตุ โปรตีนจากกากมะพร้าว กากเนื้อในปาล์มและกากเนื้อในเมล็ดยาง ไม่เหมาะสมในการประกอบสูตรอาหารสุกรเล็ก

ตารางที่ 4 สูตรอาหารสุกรที่แนะนำเพิ่มเติมสำหรับภาคเหนือ

สูตรอาหาร / วัตถุดิบ (กก.)	
ข้าวโพด	
ปลายข้าว	
รำละเอียด	
กากถั่วเหลือง (44%)	
ถั่วเหลืองทั้งเมล็ด (สุก)	
ปลาป่น (60%)	
ไดแคลเซี่ยมฟอสเฟต (P/18)	
เกลือ	
ไวตามินแร่ธาตุ (พรีมิกซ์)	
รวม (กก.)	
สารอาหารในสูตรอาหาร	
โปรตีน (%)	
พลังงานใช้ประโยชน์ (Kcal/Kg)	
แคลเซี่ยม (%)	
ฟอสฟอรัส (%)	
เมทไธโอนีนและซีสตีน (%)	
ไลซีน (%)	

สุกรเล็ก (15-20กก.)		สุกรรุ่น (20-60กก.)	
1	2	1	2
56.5	35	58.2	57
-	12.4	-	-
-	10	20	20
-	-	5	-
36.7	35	8.6	14.8
4	5	6	6
2.2	2.0	1.6	1.6
0.35	0.35	0.35	0.35
0.25	0.25	0.25	0.25
100	100	100	100

22	17
3,276	3,180
0.83	0.85
0.66	0.63
0.71	0.58
1.23	0.83

หมายเหตุ ถั่วเหลืองสุกทั้งเมล็ด เหมาะที่จะใช้เป็นวัตถุดิบให้โปรตีนในสูตรอาหารสุกรเล็กและรุ่นแต่ไม่เหมาะที่จะใช้ในสุกรขุนเพราะถ้าใช้ในปริมาณมากจะทำให้สุกรขุนมีมันเหลว

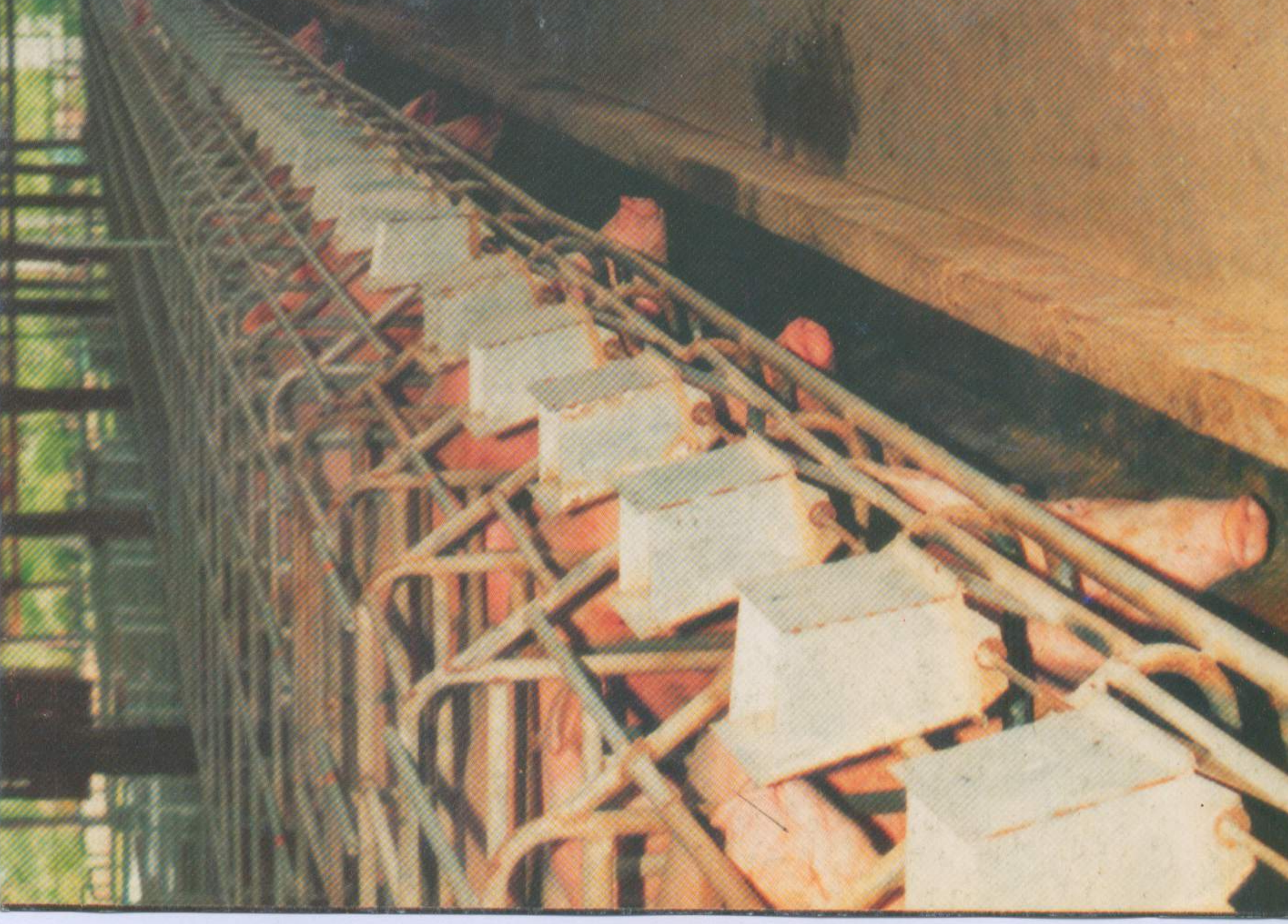

อย่างไรก็ตามอาหารสุกรสูตรต่าง ๆ ที่แนะนำมาทั้งหมดนี้ เป็นเพียงตัวอย่างสูตรอาหารที่เหมาะสมตามระดับโภชนะที่สุกรแต่ละขนาดต้องการเท่านั้น เกษตรกรเองจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนสูตรอาหารตามภาวะการขึ้นลงของราคาวัตถุดิบเหล่านี้ และตามภาวะราคาของสุกรด้วย เพื่อให้การผลิตสุกรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับในส่วนของไวตามินแร่ธาตุหรือที่เรียกว่าพรีมิกซ์นั้น เกษตรกรสามารถซื้อได้จากร้านค้าอาหารและยาสัตว์ทั่วไป และจะต้องเป็นพรีมิกซ์สำหรับสุกรที่จะเลี้ยงในแต่ละระยะหรือแต่ละขนาดด้วยสำหรับเกษตรกรที่มีปัญหาหรือต้องการความรู้เพิ่มเติม สามารถติดต่อขอคำแนะนำได้ที่กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ พญาไท กรุงเทพฯ

มีปัญหาในการเลี้ยงสัตว์ ปรึกษาได้ที่
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

เลี้ยงสัตว์ให้ได้ผลดี จะต้องมี

- สัตว์พันธุ์ดี
- อาหารดี
- โรงเรือนดี
- การจัดการ (การเลี้ยงดู) ดี
- การควบคุมป้องกันโรคดี